

L Ö G**um stýrimannaskólann í Reykjavík.**

Vér Christian hinn Tiundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski, Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

I. KAFLI**Markmið skólans og skipulag.****1. gr.**

Markmið stýrimannaskólans er að veita þá fræðslu, er þarf til að standast hið minna og meira fiskimannapróf, farmannapróf og skipstjórapróf á varðskipum ríkisins.

2. gr.

Skólinn starfar í fjórum deildum, minnst 4 mánaða deild fyrir hið minna fiskimannapróf, tveggja ára deild fyrir hið meira fiskimannapróf, þriggja ára deild fyrir farmannapróf og auk þess í sérstakri deild fyrir skipstjórapróf á varðskipum ríkisins.

II. KAFLI**Kennslan.****3. gr.**

Í skólanum skal kenna:

Stærðfræði, siglingafræði, íslenzku, dönsku, ensku, þýzku, eðlisfræði, vélfræði, sjórétt, veðurfræði, hjúkrunarfræði, bókhald, viðskiptafræði, sjómennsku og leikfimi; auk þess þær fræðigreinar, sem krafizt er sérstaklega fyrir skipstjóra á varðskipum ríkisins.

III. KAFLI**Próf.****4. gr.**

Í skólanum skulu vera þessi próf: Hið minna fiskimannapróf, hið meira fiskimannapróf, farmannapróf og skipstjórapróf á varðskipum ríkisins.

5. gr.

100

23. júní

Til hins minna fiskimannaprófs útheimtist:

Stærðfræði (munnleg):

Kunnátta í fræðinni um heilar tölur, almenn brot, tugabrot, hlutföll talna, um einföldustu atriði flatarmálsfræðinnar, þekking á mælikvörðum lína og horna og leikni í að nota þá.

Siglingafræði (skrifleg og munnleg):

1. Þekking á jarðarhnettinum, lögun hans og stærð, bauganeti hans, lengd og breidd. Kompáslinur og kompásstrik.
2. Þekking á kompásnum og á notkun hans, á misvisun, halla (inklination), segulskekkju og hvernig hún verði fundin með jarðlægum athugunum; á skriðmæli, vegmæli, grunn- og djúplóði.
3. Skyn á sjókortum, innihaldi þeirra og notkun.
4. Þekking á dagbókarhaldi, leiðarreikningi, straumi, drift, að setja stefnu skipsins og á að finna stað skipsins á kortinu.
5. Að kunna að finna, hvenær flóð verður og fjara.
6. Að kunna að nota sextant til þess að geta fundið stað skips með jarðlægum athugunum.

Sjómennska (munnleg og verkleg):

Þekking á alþjóðlegum siglingareglum og neyðarbendingum og á bjargtækjum og notkun þeirra.

Auk þess er nemendum skylt að hlýða á fyrirlestra í almennri sjómennsku.

Skyn á hirðingu og meðferð á skipum, reiða, seglum, siglum, köðlum og virum og samsetningu þeirra og öðru, sem þar að lýtur. Ennfremur meðferð og hirðing veiðarfæra.

Íslenzka (skrifleg og munnleg):

Að hafa lesið að minnsta kosti 50 bls. í 8 bl. broti í lausu máli og ljóðum og geta skýrt það nokkurnveginn. Efnið skal þannig valið, að nemendur læri sem flest orð og orðatiltæki, er að sjómennsku lúta. Þeir skulu geta farið sæmi-lega með íslenzkt mál í ræðu og riti, sérstaklega í þeim efnum, er til stöðu þeirra heyra.

Sjóréttur (munnlegur):

Að þekkja helztu lagaákvæði, er snerta rétt og skyldur skipstjóra.

Hjúkrunarfræði (munnleg):

Að geta veitt algengustu hjálp í viðlögum við slysfarir og algengustu kvilla. Að kynnast sóttvarnarreglum, sem skipum er skylt að hlýða.

Til hins meira fiskimannaprófs útheimtist:

Stærðfræði (munnleg):

Hið sama og til hins minna fiskimannaprófs og ennfremur:

- a) Í reikningi: Notkun logaritma.
- b) Í flatarmálsfræði: Beinir línur. Horn. Hringurinn. Marghyrningur. Sporbaugur. Reglur um hliðar og horn í þríhyrningum og samhliðungum. Rétt-hyrndur þríhyrningur. Einslaga og samfalla þríhyrningar. Flatarmál hrings og marghyrninga. Uppdráttur og útreikningur flatarmáls einföldustu flata.
- c) Í þríhyrningafræði: Þekking á grundvallaratriðum þríhyrningafræðinnar og á útreikningi flatra rétt-hyrndra þríhyrninga eftir henni.
- d) Í rúmfræði: Útreikningur rúmtaks, ferstrendings og sívalnings.

Siglingafræði (skrifleg og munnleg):

Þekking á himinhvolfinu og daglegri hreyfingu þess, á bauganeti þess, á því að ákveða afstöðu himinhnatta, á sólinni og hreyfingu hennar.

Þekking á mælingu tímans og skiptingu hans.

Að kunna að finna ristíma, hágöngutíma og hvarftíma himinhnatta.

Þekking á hæðarleiðréttingum himinhnatta og að kunna að finna breiddina af athugun sólar eða fastastjarna í hádegisbaug.

Þekking á sextanti og notkun hans.

Að kunna að finna misvísun eða segulskekkju við viks-(amplitude)athugun sólar og við azimutathugun sólar eða stjarna.

Þekking á hallasegulskekkju.

Að kunna að finna misvísun eða segulskekkju af athugun pólstjörnummar. Staðarákvarðanir með radiómiðunum.

Sjómennska (munnleg, skrifleg og verkleg):

Hið sama og til hins minna fiskimannaprófs og ennfremur þekking á notkun alþjóða-merkjabókar og að geta lesið og gefið ljós- og hljóðmerki eftir Morse-stafrófi.

Íslenzka (skrifleg og munnleg):

Nokkru fyllri þekking en til minna fiskimannaprófsins.

Danska (munnleg):

Að hafa lesið og geta lagt út að minnsta kosti 100 bls. í 8 bl. broti í lausu máli og ljóðum, sérstaklega um líf og störf sjómanna, og að geta talað dönsku nokkuð, einkum um það, er snertir sjómennsku.

Enska (munnleg):

Að hafa lesið og geta lagt út að minnsta kosti 100 bls. í 8 bl. broti, einkum um sjómennsku, og geta talað ensku nokkuð, einkum um það, er gerist á sjó.

Sjóréttur (munnlegur):

Nokkru fyllri þekking en til hins minna fiskimannaprófs.

100

23. júní

Hjúkrunarfræði (munnleg):

Að hafa fengið yfirlit yfir það helzta, er stendur í lækningabókum sjómanna, og sé einkum lögð áherzla á þessi atriði:

Hjálp í viðlögum við slysfarir og algengustu sjúkdóma.

Samræðissjúkdóma og varnir gegn þeim.

Næma sjúkdóma og sóttvarnarreglur, sem skipum er skylt að hlýða.

Almennar heilbrigðis- og þrifnaðarreglur í skipum, hirðingu þeirra og umgengni, matvæli og fæði skipverja.

Vélfræði (munnleg):

Einföldustu atriði mótörfræðinnar ásamt yfirliti yfir algengustu vélar, notkun þeirra, umhirðu og eldsneyti.

Bókhald:

Að kunna það bókhald, er staðan útheimtir.

Auk þess sé nemendum skylt að hlýða á fyrirlestra í sjómennsku og veðurfræði.

7. gr.

Til farmannaprófsins útheimtist: hið sama og til meira fiskimannaprófsins

og ennfremur:

Stærðfræði (skrifleg og munnleg):

a) Í reikningi: Fyllri þekking á veldi og rót og á logaritnum. Reikningur með viðlægum og frádrægum stærðum með tölum og bókstöfum. Einfaldur vaxtareikningur. Einfaldar líkingar.

b) Í flatarmálsfræði: Skyn á rétthyrndu Koordinatkerfi.

c) Í rúmfræði: Afstaða beinnar línu til flatar og afstaða flata innbyrðis. Þekking prisma, strýtu, keilu, kúlu, sivalnings og á linum, sem myndast á yfirborði þessara hluta við beinan gegnumskurð. Skyn á bogahornum og bogaprihyrningum. Rúmtak prisma, strýtu, keilu, kúlu og sivalnings.

Í ofangreindum atriðum stærðfræðinnar er þess eins krafizt, sem nauðsynlegt er að nemandinn viti til skilnings á því, sem kennt er í siglingafræði, sjómennsku, eðlisfræði og vélfræði.

Siglingafræði (skrifleg og munnleg):

Hið sama og krafizt er til meira fiskimannaprófsins og auk þess:

Kompásleiðréttingar. Djúpælar.

Að húa til vaxandi kort.

Þekking á segulskekkjumælinum (Deflector) og notkun hans við segulskekkjurannsóknir. Hættuhorn. Fyllri þekking á himintunglum.

100 23. júní Að kunna að finna breiddina af athugun sólar, fastastjörnu og reikistjörnu í og fyrir utan hádegisbaug, og að kunna að finna breiddina af athugun tunglsins í hágöngu.

Að kunna að fara með sjóur og finna stöðu þess og daglegan gang.

Að kunna að finna lengdina með sjóúrinu og hæð sólar, fastastjörnu eða reikistjörnu.

Að kunna að finna stað skipsins með staðarlínunum byggðum á athugunum sólar, tungls, fastastjörnu eða reikistjörnu.

Þekking á notkun helztu raf- og radiótækja, sem notuð eru við siglingar.

Vélfræði (munnleg):

Þekking algengra einvéla ásamt kötlum og hjálparvélum. Hestöfl, eldsneytiseyðsla og gæzla vélarinnar.

Þekking á algengustu mótórvélum, einkum dieselvélum, og gæzlu þeirra, ásamt hjálparvélum og eldsneytiseyðslu.

Eðlisfræði (munnleg):

Þekking á eðlisfræðilegum eiginleikum hluta. Jafnvægi og hreyfing fastra, fljótandi og loftkenndra hluta, þyngdarlögmál.

Samstilling og sundurliðun afla. Einfaldar vélar. Eðlisþyngd. Dælur. Loftþyngdarmælar. Aðaldrættir hitafræðinnar. Einfaldar reglur um hljóðið, ljósið, rafmagn og rafsegulmagn.

Sjómennska (skrifleg, munnleg og verkleg):

Hið sama og til meira fiskimannaprófsins og ennfremur:

- a) Stutt lýsing á byggingu skipa, rúmlestir, djúprista, afturhæðni og stöðugleiki. Viðhald skipa á sjó og landi. Áhrif skráfu og stýris.

Vatnsþéttar skiljur og tæmingartæki.

Helztu lagaákvæði um flokkun og skoðun skipa.

- b) Bátar og notkun þeirra. Tæki til fermingar og affermingar skipa. Meðferð farms og kjölfestu.

Öryggisráðstafanir við skipströnd, árekstur, eldsvoða, sjóskaða o. fl. Einfaldur jafnvægisreikningur með tilliti til fermingar og affermingar skipa. Línubýssur og önnur bjargtæki. Notkun leiðalýsinga o. fl. þ. h.

Notkun tafna um styrkleika, aðallega þeirra hluta, sem notaðir eru við fermingu og affermingu skipa.

Skyldur stýrimanns á verði.

Landafræði og veðurfræði (munnleg):

Stutt yfirlit yfir landslag hinna helztu meginlanda. Helztu skipgengar ár og fljót. Heimshöfin og helztu siglingaleiðir. Helztu verzlunarborgir.

Skyn á helztu loft- og sjávarmælitækjum. Skipting hitans á yfirborði jarðar. Vatnsgufa loftsins; ský og úrkoma. Veðurfregnir og veðurkort.

Rafmagn í gufuhvolfinu. Loftþrýstingur. Vindar og lögmál þeirra. Þekking helztu hafstrauma.

Íslenzka (skrifleg og munnleg):

Að hafa lesið að minnsta kosti 200 bls. í 8 bl. broti í lausu máli og ljóðum og geta skýrt það vel. Efnið skal þannig valið, að nemendur læri sem flest orðtök, er að sjómennsku líta. Jafnframt skulu þeir hafa lært það af íslenskri málfræði, er þarf til þess að fara vel með íslenskt mál í ræðu og riti, og geta skrifað á allgóðu máli og með góðri stafsetningu ritgerð um efni, er snertir sjóferðir, og samið laglega skjöl þau og skilríki, er staða þeirra heimtar.

100

23. júní

Danska (skrifleg og munnleg):

Að hafa lesið og geta lagt út að minnsta kosti 200 bls. í 8 bl. broti í lausu máli og ljóðum, einkum um líf og störf sjómanna, og geta talað dönsku sæmilega, einkum um það, er sjómennsku snertir, og að geta gert léttan danskan stíl.

Enska (skrifleg og munnleg):

Að hafa lesið að minnsta kosti 200 bls. í 8 bl. broti, einkum um líf og störf sjómanna, skilja „Nautical Almanac“ og geta talað ensku nokkurnveginn, einkum um það, er sjómennsku tilheyrir.

Dýzka (skrifleg og munnleg):

Krafizt er sömu kunnáttu og í ensku.

Sjóréttur (munnlegur):

Nokkru fyllri þekking en til hins meira fiskimannaprófs, einkum um farmbréf og farmskírteini.

Hjúkrunarfræði (munnleg):

Nokkru fyllri þekking en til hins meira fiskimannaprófs, einkum um hitabeltissjúkdóma og varnir gegn þeim.

Bókhald og viðskiptafræði (skrifleg og munnleg):

Þau atriði, er farmmenn skiptir mestu og staða þeirra heimtar.

8. gr.

Til skipstjóraþrófs á varðskipum ríkisins úlheimtist:

1. Að nemandi hafi lokið farmannaprófi og hlotið í meðaleinkunn að minnsta kosti $\frac{3}{4}$ þeirrar einkunnar, sem hæst verður gefin.

Undanþegnir þessu ákvæði eru þeir, sem fengið hafa skipstjóraréttindi á varðskipum ríkisins þegar lög þessi öðlast gildi; ennfremur má veita efnilegum nemendum undanþágu frá þessu skilyrði, ef kennarar skólans mæla eindregið með því.

2. **Stórskotafraði** (munnleg og verkleg):

- a) Þekking á byssum varðskipa ríkisins, notkun þeirra og hirðingu.
- b) Þekking á fjarlægðamælum og notkun þeirra.

3. **Ljósfræði** (munnleg):

Þekking á frumatriðum ljósfræðinnar, prismaglerjum og öðrum sjón-glerjum.

100
23. júní

4. **Mælingafræði** (skrifleg og munnleg):
  - a) Mælistaðir og lega þeirra til staðarákvarðana.
  - b) Þekking á leiðréttingum horna, merkja og miðana á jörðinni til útsetningar í vaxandi kort.
  - c) Þekking á leiðréttingu sextanthorna vegna hæðarmismunar mælistaðanna.
5. **Alþjóðamerki** (verklegt):
Leikni í notkun ljós- og hljóðmerkja og merkjaflagga. Leikni í að nota handflögg til merkjagjafa eftir alþjóðareglum.
6. **Alþjóðaréttur** (munnlegur):
Helztu ákvæði milliríkjasamninga um gæzlu landhelginnar og um fiskveiðar á hafinu. Þýðing og gæzla landhelginnar á ófriðartímum.
7. **Enska** (skrifleg og munnleg):
Fyllri kunnátta í að tala og rita málið en krafizt er til farmannaprófs.
8. **Þýzka** (skrifleg og munnleg):
Sama kunnátta og í ensku.
9. **Líkamsæfingar**:
Kunnátta í algengri leikfimi og æfing í að stjórna leikfimiflokki.
Róðraræfingar og kunnátta í að stjórna bátum.

9. gr.

Við burtfararpróf skulu auk kennarans, sem prófar, vera tveir prófdómendur í hverri grein, og skipar stjórnarráðið til þess sérfræðinga eftir föngum. Munnleg próf skulu haldin í heyranda hljóði.

10. gr.

Vilji maður ganga undir burtfararpróf skólans án þess að hafa stundað þar nám, skal hann senda kennslumálaráðuneytinu beiðni um það tveim mánudum áður, og skal fylgja beiðninni vottorð um, að umsækjandi fullnægi kröfum þeim, er segir í 1.—6. lið 12. gr. þessara laga, og vottorð um þann undirbúning, er hann hefir fengið.

11. gr.

Þeir, sem staðizt hafa burtfararpróf við stýrimannaskólann, skulu fá prófskírteini, er sýni aðaleinkunn þeirra og séreinkunnir.

Prófskírteinin skulu gefin út á íslenzku og að minnsta kosti einu stórbjóðamáli, nema hið minna fiskimannaprófskírteini, sem aðeins skal gefið út á íslenzku.

IV. KAFLI

Inntaka nemenda.

12. gr.

Almenn inntökuskilyrði eru:

1. Að fullnægja kröfum reglugerðar um siglingatíma.

2. Að hafa þá sjón, heyrn og málfæri, sem yfirmannsstaða heimtar.
3. Að kunna sund.
4. Að vera ekki haldinn af neinum næmum sjúkdómi eða líkamskvilla, er orðið geti öðrum nemendum skaðvænn.
5. Að hafa óflekkað mannorð.

100

23. júní

13. gr.

Farmannaprófsnemendur skulu hafa þá þekkingu í íslenzku, dönsku, ensku, þýzku og stærðfræði, er reglugerð áskilur.

V. KAFLI

Kennslutími.

14. gr.

Skólinn starfar frá byrjun októbermánaðar og eigi skemur en til aprílloka.

VI. KAFLI

Kennarar skólans.

15. gr.

Við stýrimannaskólann skulu auk skólastjóra vera að jafnaði tveir skipaðir kennarar, aðstoðarkennari í siglingafræði og tungumálakennari, og stundakennarar eftir þörfum.

Laun fastra kennara við skólann skulu ákveðin í launalögum.

16. gr.

Til þess að geta orðið skólastjóri stýrimannaskólans, verður hlutaðeigandi

að hafa lokið farmannaprófi skólans og síðan viðtækara farmannaprófi við erlendan skóla, hvorttveggja með góðum vitnisburði.

Til þess að verða aðstoðarkennari í siglingafræði verður hlutaðeigandi að hafa lokið að minnsta kosti góðu farmannaprófi við skólann.

Til þess að verða tungumálakennari skólans verður hlutaðeigandi að hafa lokið embættisprófi í einhverju af þeim málum, sem kennd eru við skólann. Þó má veita undanþágu frá þessu ákvæði þeim, sem reyndur er að nægri kunnáttu og kennarahæfileikum.

Enginn getur fengið veitingu fyrir embætti við skólann, nema hann hafi verið settur til að gegna því í eitt ár að minnsta kosti.

Stundakennara setur ráðuneytið samkvæmt tillögum skólastjóra.

VII. KAFLI

Ýmisleg ákvæði.

17. gr.

Yfirstjórn skólans hefir atvinnumálaráðuneytið.

18. gr.

Með reglugerð verður nánar ákveðið um tilhögun kennslunnar, próf og einkunnir, inntöku nemenda í skólann, kennslutíma og leyfi, reglu og aga, kennara skólans og skólalækni.

19. gr.

Námskeið, er veita þá fræðslu, sem þarf til að standast hið minna fiskimannapróf, getur ráðuneytið falið skólastjóra stýrimannaskólans að láta halda á eftirfarandi stöðum, þegar næg þátttaka er fyrir hendi: Á Ísafirði, Akureyri, Norðfirði og í Vestmannaeyjum.

Námskeiðin skulu haldin annaðhvert ár á hverjum stað, en þó eigi nema á tveim stöðum sama árið. Skulu þau standa frá byrjun októbermánaðar og eigi skemur en til janúarloka. Heimilt er að hafa námskeið á öðrum tíma árs, en jafnan skulu þau standa yfir minnst 4 mánuði.

Í reglugerð fyrir stýrimannaskólann verður ákveðið nánar um þátttöku, inntökuskilyrði, kennslufyrirkomulag og próf við námskeiðin.

Prófdómendur skulu vera 3 við minna fiskimannaprófið, siglingafræðikennari námskeiðsins og tveir siglingafróðir menn aðrir, er ráðuneytið skipar samkvæmt tillögum skólastjóra stýrimannaskólans. Skal annar þeirra vera formaður prófnefndar. Báðir þessir menn skulu vera dómendur við öll fiskimannaprófin utan Reykjavíkur. Þeir skulu og tiltaka öll skrifleg og munnleg verkefni við prófin.

Kostnaður við námskeiðin greiðist úr ríkissjóði.

Heimilt er að halda samskonar námskeið víðar, þegar sérstakar ástæður mæla með.

20. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1936, og frá sama tíma eru úr gildi numin lög nr. 17 4. júní 1924, um stýrimannaskólann í Reykjavík.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gjört í Reykjavík, 23. júní 1936.

Undir Vor konunglega hönd og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

Haraldur Guðmundsson.